

صفحات «روایت تهران» که پیش‌روی شمس‌ت، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم‌وسر گذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گزرها، واقعه‌ها و تاریخ‌نگار و تاریخ‌شاهی طهران در دبا عکس‌های یادماند خا طرات طهران در پیرو وقصه‌ها و ماجراهای پس‌پشت این عکس‌ها، شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شمس‌ت ما راه‌های کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما ارسال می‌کنید با نام خودتان منتشر و شما «همشهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند.
نشانی و شماره تماس ما: ۲۳۰۲۳۴۵۵ - ۴۶۲ - mahaleh@hamshahrn.org

ماجراهای هیجان‌انگیز در غرب تهران

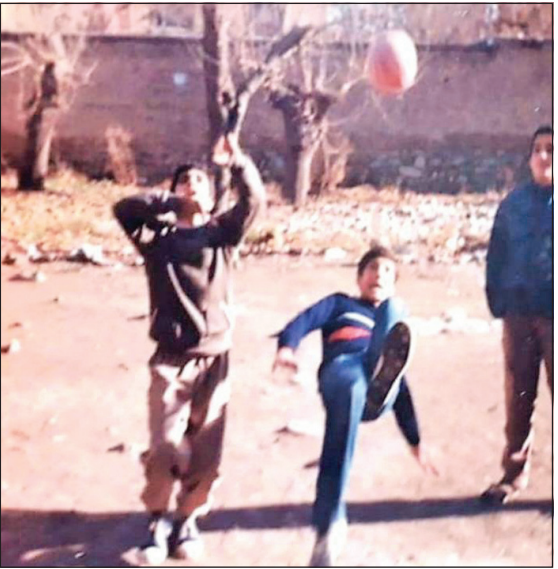
همه پیرمردهای این محله فوتبال‌باز بودند

بچه‌های مدرسه بهمن عاشق فوتبال بودند. مدرسه بهمن نخستین مدرسه روستای غرب تهران، نخستین تیم فوتبال محله کن را راه‌اندازی کرد. هر چند به دنبال آن محله‌های دارقازی، اسماعیلیون، سرآسیاب، میانده و بالون که از محله‌های روستای کن بودند نیز تیم فوتبال خود را راه‌اندازی کردند؛ به خصوص تیم فوتبال علمدار در محله اسماعیلیون که طرفداران زیادی داشت و مردی به نام علمدار این تیم را مدیریت می‌کرد. علیرضا بزرگی که اهل فوتبال است و در تیم‌های محلی بازی می‌کرد، می‌گوید: «فوتبال کن سابقه زیادی دارد. اکثر این پیرمردهایی که در کوچه و خیابان می‌بینید روزگاری فوتبال بازی می‌کردند. هر پیرمردی را که می‌بینید شک نکنید که روزی فوتبال‌باز بوده. یعنی چیزی بیشتر از ۸۰ سال پیش کنی‌ها فوتبال بازی می‌کردند.»

حاج محمد بزرگی از فوتبال‌بازهای قدیمی محله کن، وقتی دانش‌آموز دبیرستانی بود

نام زمین خاکی‌های بهمن، علمدار و محله سنگی احمدجانعلی

زمین خاکی کن ۱۳۳۰

در تیم بهمن بازی می‌کرد: «گاهی آلبوم عکس آن سال‌ها را نگاه می‌کنم دلم می‌گیرد. بعضی از هم‌تیمی‌هایم مرحوم شده‌اند. بعضی‌هایشان هم در رقابت بزرگ برنده شدند و در جنگ تحمیلی به درجه شهادت رسیدند. یادش بخیر». تیم فوتبال کن در غرب تهران جایگاه خوبی داشت آنقدر که وقتی زمین فوتبال معروف غرب تهران به نام درفش‌فر ساخته شد، همه آن را به نام زمین فوتبال کن می‌شناختند. زمین فوتبال درفش‌فر نخستین زمین فوتبال استاندارد در غرب تهران بود. آقابزرگی می‌گوید: «زمین خاکی باغ میر در بلوار کوهسار که این روزها به ورزشگاه شهدای کن تبدیل شده است نیز سابقاً زمین فوتبال بازیکنان بود.» معروف‌ترین بازیکنی که از زمین‌های خاکی محله کن وارد لیگ حرفه‌ای شد، مرحوم احمد جانعلی بود؛ مدافع معروف دهه ۷۰ فوتبال کشور که بسیاری از مهاجمان کشورمان همچون علی دایی از او کتک خورده‌اند. جانعلی همیشه با جان و دل از تیمش حمایت می‌کرد.

نخستین زمین خاکی فوتبال پایتخت

نام زمین خاکی سنگلج سنگی احمدشیرزادگان
نشانی میدان راه‌آهن

زمین خاکی راه‌آهن تا چند نسل فوتبال‌بازان را به فوتبال تهران معرفی کرد اما امیر ابوطالب، پیشکسوت فوتبال تهران و بازیکن سابق راه‌آهن، معتقد است عنوان نخستین زمین خاکی فوتبال را باید به زمین خاکی دیگری داد که حوالی پارک شهر بود. او می‌گوید: «یک دهه قبل از اینکه کمپ آمریکایی‌ها را به زمین فوتبال تبدیل کنیم، زمین خاکی کوچکی حوالی پارک شهر تهران بود که اسم آن را گذاشته بودند زمین سنگلج و حمید شیرزادگان در همین زمین، فوتبالش را شروع کرد.» تولد زمین‌های خاکی فوتبال در فاصله سال‌های ۳۰۰ تا ۳۱۰ برای تهرانی‌ها حکم کیمیا را داشته است. تا قبل از سر و شکل گرفتن زمین سنگلج، جوان‌های محدوده بازار تهران علاقه‌ای برای تخلیه هیجان‌اتشان نداشتند و به همین خاطر زمین خاکی سنگلج در کمترین زمان ممکن به مهم‌ترین کانون فوتبالی تهران تبدیل شد. ابوطالب می‌گوید: «سنگلج در آن سال‌ها یک سالن محقر بوکس داشت که جوان‌های تهرانی به آنجا می‌رفتند و بوکس تمرین می‌کردند اما وقتی بچه‌های سنگلج و درخونگاه دست به دست هم دادند و زمین خاکی حوالی پارک شهر جان گرفت، معادلات تغییر کرد و فوتبال به دغدغه اصلی بسیاری از جوان‌های تهرانی تبدیل شد.» فوتبال بازی کردن بچه‌های سنگلج در زمین خاکی مثل توپ ترکیب و همه شهر صدایش را شنیدند. بعد از این ماجرا، نهضت ساخت زمین‌های خاکی در محله‌های تهران به راه افتاد و طولی نکشید که هر محله یک زمین خاکی فوتبال داشت.

اولین رئیس فدراسیون فوتبال یک روستازاده بود

نام قدرتی‌کنی سنگی نخستین رئیس فدراسیون سنگی محله کن

شاید جالب باشد بدانید تاریخ فدراسیون فوتبال کشورمان با نام یک تهرانی‌گره خورده است. سال ۱۳۲۵ فدراسیون فوتبال در تهران تأسیس شد. در این سال دکتر قدرتی‌کنی که تا پیش از آن رئیس دایره فوتبال سازمان ورزش بود به مدت ۴ سال ریاست فدراسیون را برعهده گرفت تا زیرساخت‌های یکی از مهم‌ترین سازمان‌های ورزشی کشور را فراهم کند. قدرتی‌کنی که شیفته استفاده از دانش روز و نوین دنیای فوتبال در ایران بود، توانست در سال ۱۳۲۷ دن گیل، نخستین مربی خارجی، را به تهران بیاورد تا علاوه بر همراهی و کمک به تیم ملی، به مربیان تهرانی آموزش بدهد. با این حال با رفتن این رئیس فدراسیون اهل روستای کن، دن گیل هم از ایران رفت. قدرتی‌کنی پس از واگذاری ریاست فدراسیون فوتبال در سال ۱۳۲۹ حدود ۵ سال بعد به مدت یک سال مجدداً در این مسئولیت قرار گرفت و موضوع استفاده از مربیان خارجی در فوتبال ملی حرف اول فوتبال شد. او توانست آدموند مایوفسکی لهستانی را با قراردادی به ارزش یک هزار مارک در سال و تأمین همه هزینه‌های زندگی به تهران بیاورد، چراکه معتقد بود با آمدن مایوفسکی دروازه‌های دانش فوتبال اروپا به روی فوتبال ما باز خواهد شد. او در سال ۱۳۰۵ به عنوان بازیکن در نخستین سفر برون‌مرزی تیم ملی کشورمان به قفقازیه رفت تا از این نظر نیز در شمار نخستین‌های ورزش پایتخت قرار بگیرد. گفته می‌شود به دلیل داشتن تحصیلات و مهارت روابط عمومی، سخنوری توانا بود؛ این ویژگی موجب شد در سال ۱۳۰۶ در ملاقات اعضای تیم منتخب تهران با رئیس مجلس، او را مجاب کند تا یک زمین اختصاصی برای فوتبال تهران بسازد و چنین بود که نام یک روستازاده تهرانی در ماجرای ساخت نخستین زمین اختصاصی فوتبال ثبت شد. این مرد پراورازه فوتبال که از جمله مدیران نسل دوم ورزش ایران مدرن بود، در دهه ۲۰ کیته کمیته ملی المپیک و سرپرست کاروان ورزشی ایران در المپیک ۱۹۴۸ لندن و بازی‌های آسیایی ۱۹۵۱ دهلی شد.

وقتی دختران تهران پا به توپ شدند

تقریباً ۵۰ سال بعد از اینکه فوتبال مردان در پایتخت آغاز شد، زنان ایران به دنیای فوتبال وارد شدند و در این بین، زنان تهرانی پیشگام این حضور بودند و نخستین تیم باشگاهی فوتبال بانوان نیز در پایتخت شکل گرفت. کسی فکرسازی را نمی‌کرد زنان هم وارد دنیای برپه‌های فوتبال شوند. ولی عشق فوتبال بین زنان کم نبود. حضور زنان در دروازه‌بانی در بازی‌های محلی رقم خورد و به دنبال آن، تیم‌های غیررسمی در گوشه و کنار شهر راه‌اندازی شد تا اینکه سال ۱۳۴۹ زنان تهرانی در نخستین باشگاه زنانه تهران پا به توپ شدند. باشگاه تاج (استقلال) نخستین بار فوتبال باشگاهی زنان را کلید زد و اینگونه بود که نخستین تیم باشگاهی فوتبال زنان ایران در تهران شکل گرفت. فدراسیون فوتبال هم تعدادی از بانوان مستعد را برای تحصیل دوره‌های مربیگری به فیفا فرستاد تا فوتبال بانوان جنبه رسمی‌تری به خود بگیرد. بعد از حرکت تیم تاج (استقلال)، باشگاه‌های دیگر تهران نیز زمینه حضور زنان در فوتبال را هموار کردند و باشگاه دهیمن، پرسپولیس و عقاب تیم فوتبال زنان تهرانی را تشکیل دادند. با این حال نخستین تیم باشگاهی زنان بسیار قدرتمند ظاهر شد؛ تیم تاج در نخستین دیدار خود با تیم زنان باشگاه دهیمن ۶-۰ بازی را به

گود خاطره‌انگیز فوتبال‌بازها

فوتبال حضور داشتند. مانند سعید تهمتن، شاهپور علی عباسی، فنونی زاده، دروازه‌بان تیم هممان هم وحید قلیچ بود. دور تا دور سکوهای جمعیتی حدود ۵ تا ۴ هزار نفر نشسته بود و تیم مورد نظر خودشان را تشویق می‌کردند. من آن زمان ۲۴ سال داشتم و راستش کمی هم کسب‌وکار می‌کردیم چون باید برای بازیکن‌هایی که سن و سالشان از من بزرگ‌تر بود سوت می‌زدیم. گود شهرزاد پیش از یک دهه راه و به محلی برای تجمع معتادان و افراد بی‌خانمان تبدیل شده بود. اکنون بعد از یک دهه، بازسازی و احیای زمین فوتبال گود شهرزاد، خبری خوش برای اهالی و فوتبال دوستان منطقه ۱۵ است. به گفته شهردار قرار است همزمان با آغاز دهه مبارک فجر مسابقات فوتبال پیشکسوتان در این زمین آغاز شود.

نام گود شهرزاد سنگی علی‌پروین، مهدی مهدوی‌کیا، رضاشاه‌رودی، امیرقلعه‌نویی، مهدی فنونی‌زاده، مهدی پاشازاده، علی‌الکبریان، ضیاءعمرشاهی، حمیدنامجو، مطلق سنگی محله کیشهر

گود شهرزاد برای بسیاری از چهره‌های مطرح فوتبال و اهالی جنوب تهران یادآور تمرین‌های فوتبال، مسابقات دوستانه، حضور تیم ملی و بازی تیم‌های محلی است. یادآور روزهایی است که همراه با بچه محل‌های خود به این زمین فوتبال می‌رفتند تا مسابقاتی را ببینند یا با نشستن روی سکوهای سیمانی آن تماشا کنند. روزهای جمعه برای جوانان و نوجوانان محله شوق و هیجان بیشتری داشت و می‌توانستند در یک روز تعطیل به زمین فوتبال گود شهرزاد بروند تا بازیکنان محبوبشان را از نزدیک ببینند. علی پروین، مهدی مهدوی‌کیا، رضا شاه‌رودی، امیرقلعه‌نویی، مهدی فنونی‌زاده، مهدی پاشازاده، علی‌الکبریان، ضیاء عربشاهی، مجید نامجو مطلق فقط نام چند بازیکن مطرح کشور است که در این زمین بازی کرده بودند. آنطور که نصرالله حدادی می‌گوید گود شهرزاد آن زمان بیرون و محدوده شهری و جزء زمین‌های خاکی به‌شمار می‌آمد که جوانان علاقه‌مند به فوتبال در آن بازی می‌کردند. در آن محدوده، بعد از میدان غار تا میدان شوش زمین‌های گود خاکی زیادی بود که برخی مانند گود شهرزاد به دلیل برگزاری مسابقات از بقیه شهرت بیشتری داشت. سوت زدن در زمین گود شهرزاد، خاطره‌ای به یاد ماندنی برای «علی خسروی» داور پیشکسوت فوتبال است. او می‌گوید: «به یاد دارم سال ۱۳۶۴ داور فوتبال در یکی از مسابقات را در این زمین برعهده داشتم. تیم محلی گود شهرزاد با تیمی که هممان بود بازی می‌کرد. در تیم هممان بازیکن‌های مطرح